

تیۆری جان بیاجیه تیۆری مه‌عریفی

تیۆره‌کانی فیروبون

پۆلی سییه‌می رینمایی په‌روه‌دهیی و ده‌روونی

ئاماده کردنی

د. شه‌وبۆ شمس‌الدین سلیمان ساحشۆر

تیۆری جان بیاجیه

- بیاجیه پئی وایه گه شه کردنی مه عریفی دهر ئه نجامیکی سروشتی کار لئیکی تاک له گه ل ئه و ژینگه یه ی که ئه و منداله تییدا ده ژی، به و پئییه ی نه ک هر له ریگه ی ئه م ئه زموونه راسته و خویانه وه فیرده بییت که له ئه نجامی ئه وه وه دروست ده بن، به لکو **فیرده بییت چون کار لئی له گه ل ئه م ژینگه یه دا بکات**
- فاکته ری **ته مه ن** رۆلئیکی گرنه گ ده گیریت له ریگه ی کار یگه ریبه که ی له سه ر دوو فاکته ری تر ئه ویش پیگه یشتن و ئه زموونه که زۆر گرنه گن بو پیشکه وتتی پرۆسه ی فیربه وون و گه شه ی عه قلی لای مندا ل .

ئەو پۈستولاتانەي (مسلماٲ) كە تيۈرى فيربوونى پياجيه

لەسەرى بئيات نراوہ:

١) تواناي ئەنجامدانى پرۆسەكانى گۆرىنى ئەو زانىارىانەي كە لە ژىنگەوہ وەردەگىرىن، ئەم پرۆسانەش لەگەل تەمەندا دەگۆردىن، پياجيه بە پىكەتەي دەروونى (التنظيم النفسى) يان پلان بۆ پرۆسىسكردنى زانىارى ناوى دەبات .

٢) گەشەكردن يان گەشەكردنى مەعريفى لە رىگەي گواستتەوہ لە قۇناغى كردارى (عملى) بۆ قۇناغىكى نوى پروودەدات.

٣) گەشەپىدان پەيوەندى نىوان ئەزمون (الخبره) و پىگەشتتە (النضج).

قوناغه‌کانی گه‌شه‌کردنی عه‌قلی:

۱) قوناغی هه‌سته‌وه‌ری جوول‌ه‌یی (المرحله الحسیه الحرکیه) (له له‌دایکبوونه‌وه تا ۱۸-۲۴ مانگ)

۲) قوناغی پیش هه‌ستیاری/نه‌شته‌رگه‌ری (مرحله ما قبل‌العملیات الحسیه) (ته‌مه‌نی ۲-۷ سال)

۳) قوناغی کرا‌داری هه‌ستیاری (مرحله‌العملیات الحسیه) (۷-۱۱ سال)

۴) قوناغی بیر‌کردنه‌وه‌ی مجرد (مرحله‌العملیات‌المجرده) (له ته‌مه‌نی ۱۲ ساله‌وه و سه‌رووتره‌وه)

• ئەم قوناغانه گشتگیره، واته پۆ کولتووره جیاوازه‌کان ده‌گونجیت که هه‌موو مندا‌لان به هه‌مان قوناغدا تیده‌په‌رن (به‌لام هه‌موویان به یه‌ک ریزه‌نا واتا جیاوازی تاکایه‌تی هه‌یه له نیوان تاکه‌کاندا له ماوه‌ی ئەم قوناغانه).

کاریگریه پهروه دهییهکانی تیوری جان بیاجیه

- بیاجیه (۱۹۵۲) به پرونی تیورییهکهی خوی به بواری پهروه دهییهوه نه بهستهوه، هرچنده هندیک له تویره ان پرونیان کردهوه که چون دهوانریت تایه تمه ندییهکانی تیورهکهی بو پروسهکانی فیړکردن و فیړبوون بهکار بهیئریت.
- فیړبوونی دوزینهوه (التعلم بالاستکشاف) - نهو بیروکهی که مندالان باشتیرین فیړبوون له ریگهی پراکتیک و لیکولینهوهی چالاکوه - وهک بنه ره تییهک بو گورینی مهنه جی خویندنی سه ره تایی سهیر دهکرا و نهو بابتهانهی که له راپورته کهدا دووباره بووهوه بریتی بوون له: فیړبوونی تاکهکسی، نهرمی له مهنه جدا، شوینی یاریکردن له پهروه دهی مندالان، و مامه له کردن له گهل ژینگه، فیړبوون له ریگهی دوزینهوه، و گرنگی هه لسه نگاندنی پیشکوه تنهکانی مندالان نابیت ماموستایان وا دابنن که تنهها نهوهی دهوانریت بیپوریت بههای ههیه.

کاریگریه پهروهردهیهکانی تیوری جان بیاجیه

• تیوری بیاجیه لهسهر پیگهیشتن و قوناغه بایولوژییهکان دامهزراوه، لیره دا "ئامادهکاری" (الاستعداد) بیروکهییهکی گرنه، بهو پییهی ئامادهکاری لای منداکاتیک کاردهکات که پیویسته هندیکی زانیاری یان چهک فیربکرین. به پشتبهستن به تیوری بیاجیه، نابیت منداان فیری هندیکی چهک بکرین تا دهگنه قوناغی گونجاوی گهشهکردنی مهعریفی.

• به گویرهی بیاجیه (۱۹۵۸)، هردوو **ریک خستن (التنظیم) و گونجاندن (التلائم)** پیویستیان به فیرخوازیکی کاریگر هیه، چونکه ناتوانریت کارامهیهکانی چارهسهرکردنی کیشه فیربکرین بهلکو پیویستیان به کهسیکه بو دوزینهوهی.

کارِیگهریه پەر وەر دهییهکانی تیۆری جان بیاجیه

• پەر وەر دهی پۆل پیویسته لهسەر خویندکار بییت و
نهمهش له ریگهی فیربوونی گهرانی کارِیگهره وه
بهدهستیینیت، رۆلی مامۆستا ئاسانکارییه بو پرۆسهی
فیربوون نهک پەر وەر دهکردنی راستهوخۆ. بۆیه پیویسته
مامۆستایان کاربکهن بو هاندانی ئەم خالانهی خواره وه
لهناو پۆلدا:

- تەركيز لەسەر پرۆسەكانى فېربوون بىكرىت نەك دەرنەجامەكان.
- بەكارهێنانى شىوازى كاریگەر كە پېویستی بە دووبارە دۆزینەوه و بنیاتنانى "راستییەكان" ھەبە.
- ھەروەھا چالاکییەكانى گروپ و تاكەكەسى (فردى) پەپەرھو بىكرىت (بۆ ئەوهى مندالاکان لە یەكتر فېربن).
- دەرهێنانى ئەو بارودۆخانە كە نوینەرایەتى كێشە بەسوودەكان دەكەن و ناھاوسەنگى لە مندالدا دروست دەكەن.
- ئاستى گەشەى مندالەكە ھەلبەسەنگدرىت بۆ ئەوهى ئەركە گونجاوەكانى بۆ دیارى بىكرىت.

هەلسەنگاندی تیۆری جان بیاجیه

• لایەنی ئەرینی :

- (۱) کاریگەری بیروۆکهکانی بیاجیه لەسەر دەروونناسی گەشەکردن زۆر گەورە بوو، ئەو گۆرانکاری بەسەر چۆنیەتی سەیرکردنی مروۆقهکان لە جیهانی منداڵ و چۆنیەتی لیکۆلینهوه لە منداڵان گۆریوه.
- (۲) ئیلهامبەخش بوو بۆ زۆریک لەوانەى دواى ئەو هاتن و بیروۆکهکانی ئەویان وەرگرت. بیروۆکهکانی بیاجیه بریکی زۆر لیکۆلینهوهیان لیکهوتەوه که تیگەیشتمانی لە گەشەسەندنی مەعریفی زیاد کردووه.
- (۳) بیاجیه یەكەم دەروونناس بوو که به شیوهیهکی سیستماتیک لیکۆلینهوهی لە گەشەکردنی مەعریفی کرد. بەشدارییەکانی بریتین لە تیۆری قوناغی گەشەکردنی مەعریفی منداڵ، لیکۆلینهوه لە تیبینییه وردەکانی مەعریفی لە منداڵاندا، و زنجیرهیهک تاقیکردنەوهی سادە و داھینەرانه بۆ دیاریکردنی توانا مەعریفییه جیاوازهکان.
- (۴) بیروۆکهکانی لە تیگەیشن و پەيوەندیکردن لەگەڵ منداڵان بە تاییبەت لە بواری پەروەردەدا سوودی کرداریان هەبووه

• ره‌خنه‌کان:

(۱) ئایا ئەم قووناغانه راسته‌قینه‌ن؟ قیگۆتسکی و برۆنەر پێیان باش بوو به هیچ شیوه‌یه‌ک باسی ئەم قووناغانه نه‌که‌ن، پێیان باش بوو گه‌شه‌کردن وه‌ک پرۆسه‌یه‌کی به‌رده‌وام سه‌یر بکه‌ن. هه‌ندیکی تریش پرسیاریان له مه‌ودای ته‌مه‌نی قووناغه‌کان کردووه، چونکه هه‌ندیکی لیکۆلینه‌وه ده‌ریانخستوو ه که پیشکه‌وتن بو قووناغی کارکردنی هه‌ستیاری گه‌ره‌نتی نییه

(۲) له‌به‌ر ئه‌وه‌ی پیاچیه سه‌رنجی له‌سه‌ر قووناغه جیهانییه‌کانی گه‌شه‌کردنی مه‌عریفی و پێگه‌یشتنی بایۆلۆجی بوو، نه‌یتوانی کاریگه‌ری ژینگه‌ی کۆمه‌لایه‌تی و کولتووور له‌سه‌ر گه‌شه‌کردنی مه‌عریفی له‌به‌رچاو بگریت.

۳) زمان لای پیاجیه وهک لاوهکی له بهرامبهر بیرکردنهوه و کرداردا سهیر دهکریت، واته بیرکردنهوه پیش زمانه. لیق قیگوتسکی، دهروونناسیکی پرووسی (۱۹۷۸) باس لهوه دهکات که پهرسهندنای زمان و بیرکردنهوه بهیهکوه دهرؤن و سهرچاوهی بیرکردنهوه زیاتر پهیهندی به توانای پهیهندیکردنمان لهگهل ئهوانی دیکهوه ههیه نهک به کارلیکردنمان لهگهل جیهانی فیزیکی.

بہر اوورد کردن له نیوان بیرو رای زانا بیاجیه وزانا فیگوتسکی

فیگوتسکی	بیاجیه	لایهنی بہر اوورد کردن
زور جهختی لہسہر دہکاتہوہ	کہمیک جهختی لہسہر دہکاتہوہ	کہلتوری کومہ لایہتی
بونیا دگرایی کومہ لایہتی	بونیا دگرایی مہ عریفی	پیکہاتہ گہرایی (البنیویہ)
گہشہ کردنی مہ عریفی پہیوہ ستہ بہ چوار چپوہی کومہ لایہ تیپہوہ	گہشہ کردنی مہ عریفی لای ہموو مندالانی جیہاندا گشتگیرہ	قوناغہکان
مندال لہ ریگہی کارلیکی کومہ لایہ تیپہوہ فیر دہبیت. وہ لہ ریگہی کارلیکی کردن لہ گہل کہسانی دیکہدا	ہہر مندالیک خوی زانیاری خوی گہشہ پی دہدات لہ ریگہی دوزینہوہ و گہران بہ دوای زانیاری	فیربوون و گہشہ کردن

زانيار يیه‌کانی خوئی بنیات
دهنیت.

زمان ده‌بیته هوی
گه‌شه‌کردنی مه‌عرفی

یار مه‌تیدانی مندال بو
پیش‌که‌وتن له ریگه‌ی
داسه‌پاندنی مه‌عرفی
(السقالات المعرفیه)

بیر‌کردنه‌وه پیش فیر بوونی
زمان دیت و ده‌بیته هوی
گه‌شه‌کردنی زمان

دابین‌کردنی ده‌رفه‌ت بو
مندالان بو نه‌وه‌ی خویان
فیری زانیا‌ری بن به
شیوه‌ییکی له‌سه‌ر خو
(فیر بوونی دوزینه‌وه)

رۆلی زمان

رۆلی مامۆستا

تیۆری گشتالت

- وشه‌ی Gestalt و شه‌یه‌کی ئەلمانییه که به واتای شیوه یان فورم دیت، واته کۆی یه‌ک‌گرتوو. لایه‌نگرانی ئەم قوتابخانه‌یه پێیان وایه که کۆ له به‌شه‌کان گهوره‌تره، چونکه کۆ ئەوه‌یه که مانای توخم و به‌شه‌کانی دیاری ده‌کات. واته به‌شه‌که هیچ مانایه‌کی نییه جگه له ریگه‌ی کۆیه‌وه.
- دامه‌زرینه‌ری قوتابخانه:
- کۆهلەر و کوفکا و ماکس فرتیمەر به دیارترین دامه‌زرینه‌رانی ئەم قوتابخانه‌یه داده‌نریت، ئەم قوتابخانه‌یه کاتیک ده‌رکهوت که ماکس فرتیمەر مامۆستای ده‌روونناسی له زانکۆی فرانکفورت له ئەلمانیا راپۆرتیکی له‌سه‌ر ئەو بزوو‌تنه‌وه‌یه رواله‌تییه بلاو‌کرده‌وه که مرۆف ده‌یبینیت کاتیک له واقیعدا بوونیان نییه. وه‌ک چۆن له تابلۆکانی ریکلامدا هه‌یه. ئەم دیارده‌یه زیاتر له فیلمه کارتۆنییه‌کاندا دیاره.

تایبه‌تمه‌ندییه‌کانی قوتابخانه‌ی گشتالت:

۱. لایه‌نگرانی ئهم قوتابخانه‌یه پئیان وایه دیارده دهروونییه‌کان یه‌که‌یه‌کی یه‌ک‌گرتوو و ری‌ک‌راون نه‌ک کۆمه‌لێک توخم یان به‌ش، ئهمه‌ش له‌بهر ئه‌وه‌یه که شیکردنه‌وه‌ی کۆی بۆ ناو توخمه‌کانی بیرو‌که‌یه‌ک له‌ کۆی گشتی نادات.

۲. تی‌گه‌یشتن نوینه‌رایه‌تی پله‌ی یه‌که‌م ده‌کات له‌ قوتابخانه‌دا، وه‌ ره‌فتاره‌کان په‌یوه‌سته به‌ بناغه مه‌عرفیه‌کانه‌وه و په‌یوه‌سته به‌ پرۆسه‌ی دهروونییه‌وه که تاک به‌ شیوه‌یه‌کی هه‌مه‌لایه‌نه مامه‌له‌یان له‌گه‌ل ده‌کات بۆ ئه‌وه‌ی به‌ شیوازی خۆی ده‌ر‌ب‌چیت له‌ به‌رام‌به‌ر هه‌ر کیشه‌یه‌کدا که به‌ر‌که‌وته‌ی ده‌بیت .

شیوازی توئزینهوه:

• کۆهلەر کۆمهلیک تاقیکردنهوهی لهسهەر ئاژهلان (تاکهکان) ئهجامداوه، بهتایبهتی که فیربوونی ئاژهلهکه پهیهسته به هۆشیاریهکهیهوه بو دۆخهکه و ئهوه پهیههندیانهی که لهخۆی دهگریت.

• تاقی کردنهوهکانش بیه شیوهی تاقیگهیی بوو

تاقی کردنه و هکانی کو هلهر:

❖ له نیو ئه و تاقیکر دنه وانهی که کو هلهر ئه ناجامی دا، تاقیکر دنه و هکهی له سه ر مهیمو و نیمک بوو " دوا ی ئه وه ی برسی کرد برسی له ناو قه فه سیکا دا اینا و مؤزیکی له ده ر ه وه ی قه فه سه که دانا که سی مه تر له قه فه سه که وه دووره، مؤزه که به په تی که وه به ستر ابو وه وه که به قه فه سه که وه به ستر ابو وه وه. کو هلهر تیبینی کرد که مهیمو و نه که به سهیر کردنی مؤزه که دهستی پیکرد، پاشان په ته که، پاشان په ته که ی دهجو و لاند، و دوا ی دوودلی، پاشان پراکیشا و مؤزه کهش به لایدا پراکیشا.

تاقی کردنه و هکانی کو هلهر:

❖ له تاقی کردنه و هیهکی تر دا مهیمو و نه که خرایه ناو قهف هسیکه وه، وه مؤز له سه ره وهی قهف سه که دانرا، و له ناو قهف سه که دا کو مه لیک سندوقی په رشوبلاو بوون، مهیمو و نه که دهستی کرد به سهیر کردنی دیوار هکانی ژوور هکه و سه ره وهی ههرو هها دهستی کرد به سهیر کردنی سندوقه کان تا دهستی کرد به ههولدان بو گهیشتن به مؤزه کان به دانانی سندوقیک له دوا ی سندوقیک تا وهکو به دانانی چهند سندوقیک گه یانده مؤزه کان.

❖ له تاقیکر دنهوهیهکی تر دا (مهیموون) هکه لهناو ژوور هکه دا
دانا و ژمارهیهک (دار) لهگهلیدا دانا لهبری سندوق، تیپینی
نهوهی کرد که مهیموونهکه تهنها به یهک دار ههولی ده دا
بگاته مؤزهکان، بهلام نهیتوانی بگاته (مؤزهکان)، بهلام دواي
نهوهی دارهکهی به داریکی تر بهستهوه توانی بگاته مؤزهکه.

تجربة العصا

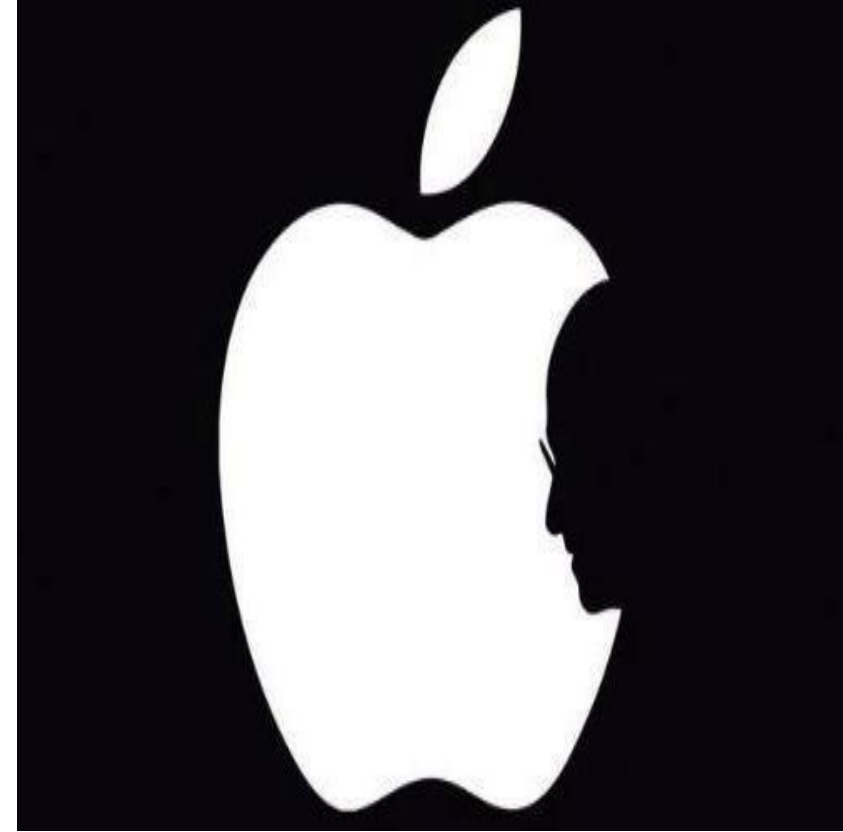
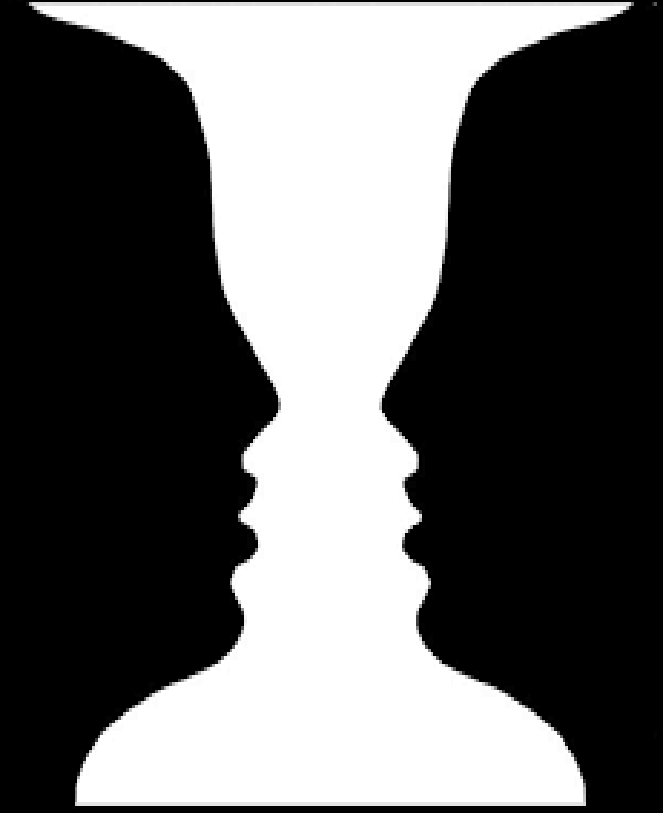
ئەنجامى تاقى كردنەو ەكانى كو ەلەر

• كو ەلەر لە رېگەى ئەم تاقي كردنەوانەو ە گەيشتە ئەو ئەنجامەى كە
فېربوون لە رېگەى درك كردن پروودەدات لەو پەيوەنديانەى كە لە
نيوان توخمەكانى دوخيكا ەن بۆيە كو ەلەر ناوى لينا (فېربوونى
تېگەيشتن - تيزبيني - درك پيكردن - التعلّم بالاستبصار).

ياساكانى فېربوون له لاي گشتالتيهكان

۱. ياساي فورمى زهوى

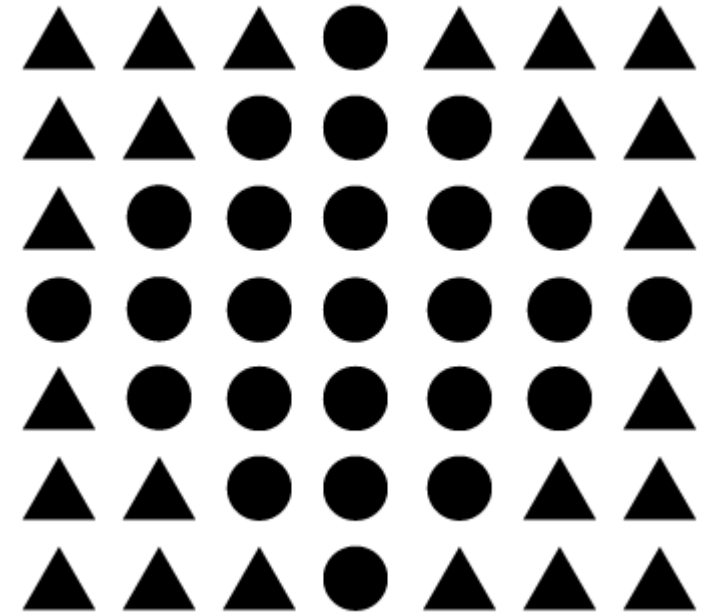
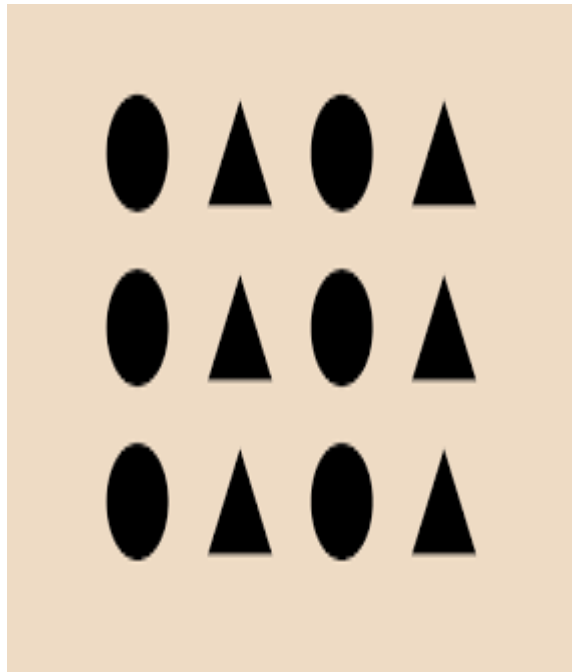
- بنه مای فيگەر-زهوى ده لایت مروقهكان به غه ريزه يى شتهكان وهك نهوى يان له پيشهوه يان له پاشخاندا ههست پیدهکن، يان به شيوهيهكى بهرچاو له پيشهوه (فيگەر) دا ده ردهکون يان پاشهکشه دهکن بو پاشبنه ما (زهوى)(الخلفيه).

بۆ نمونه له وینهی سه ره وه دا چاوت به خیرایی سیۆیکی سپی ده بینیت که له سه ره باکراوندیکی رهش دانیشتوو ه، ئەم جیاکارییه له زۆربهی حالتهکاندا به خیرایی و نائاگایی روودهدات، فۆرمی بینراو ریگه مان پیده دات بزانی پۆیسته سه رنجمان له سه ره چی بییت و ده توانین به سه لامه تی پشتگویی بخهین له پیکهاته و کاتیک مرقه کان مألپه ریک به کار دهینن یان ئەپی مۆبایل، یه کهم شت که له سه ره هه موو شاشه یه ک ئەنجامی ده دن ئەوه یه که سه رنجیان له سه ره دیمهن و ناوهرۆکه که بییت

٢- یاسای لیکچوون

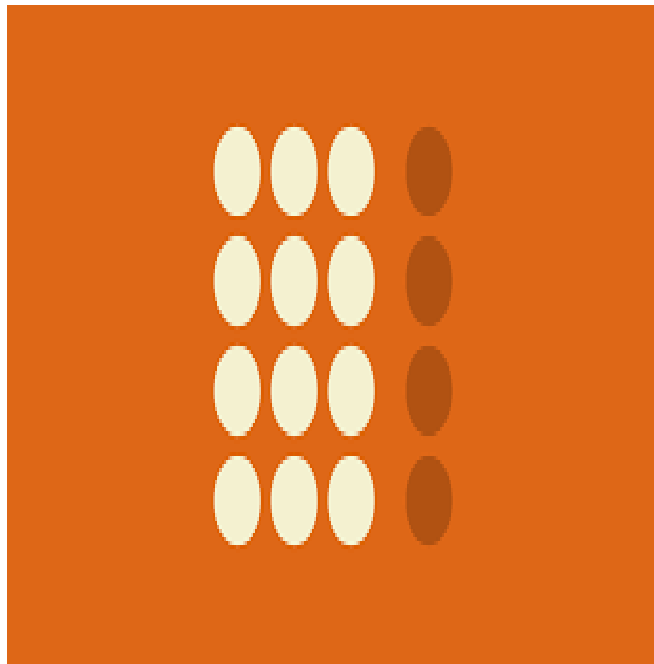
بنه‌مای لیکچوون ده‌لیت کاتیک شته‌کان له یه‌کتر ده‌چن، ئیمه به‌یه‌که‌وه گروو‌پیان ده‌که‌ین، هه‌روه‌ها مه‌یلی نه‌وه‌مان هه‌یه که نه‌وان هه‌مان ئه‌رکیان هه‌یه.

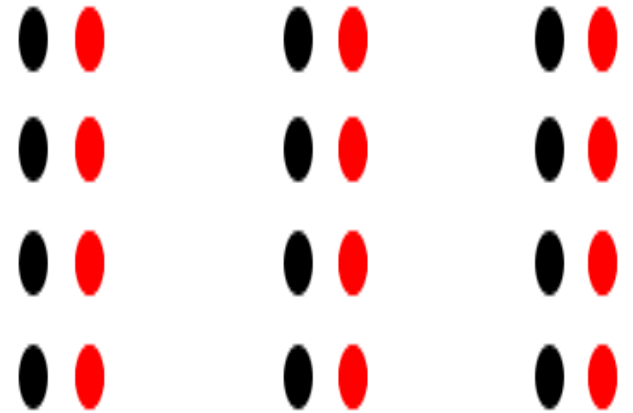
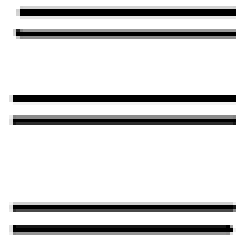
• بۆ نموونه له وینهکانی سەر هوه‌دا دوو گروپی
جیاواز به پشینهستن به شیوه بیهیریت،
ئهوانیش بازنه و چوارگۆشه‌ن. دهتوانریت
توخمه جیاوازه‌کانی دیزاین، وهک پرهنگ و
نه‌خشه، به‌کار بهیریت بۆ دروستکردنی
پیکهاته‌ی هاوشیوه.

۳- یاسای نزیکایهتی (قانون التّقارب)

- بنه‌مای نزیکیی ده‌لّیت ئه‌و شتانه‌ی که له یه‌کتره‌وه نزیکن زیاتر په‌یوه‌ندی‌دار ده‌رده‌که‌ون له چاو ئه‌و شتانه‌ی که له یه‌کتر دوورن و بنه‌مایه‌کی هه‌نده به‌هه‌یزه که له لیک‌چوونی ره‌نگ و شیوه و هۆکاره‌کانی دیکه تیده‌په‌ریت که ره‌نگه کوومه‌لّیک شت جیا بکه‌نه‌وه.

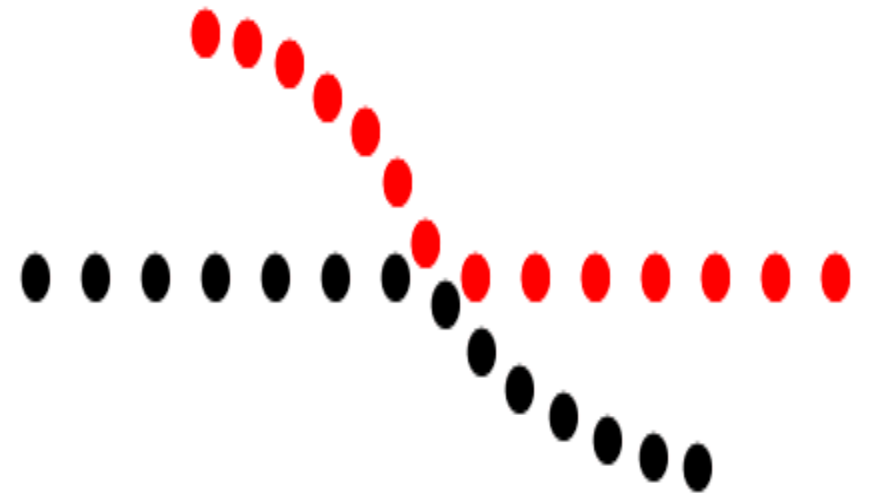
قانون التّقارب

۴- یاسای بهرده‌وامی (قانون الاستمراریه)

• بنه‌مای بهرده‌وامی باس له‌وه ده‌کات که توخمه‌کانی سه‌ر هیلیک په‌یوه‌ندییه‌کی نزیکتر به یه‌کتر داده‌نریت له چاو نه‌و توخمانه‌ی که له‌سه‌ر هیلیک نه‌بیت.

له وینه‌یه‌دا، وا دیاره خاله سووره‌کانی سه‌ر هیلی کیشراو زیاتر په‌یوه‌ندییان به خاله ره‌شه‌کانی سه‌ر هیلی کیشراوه‌وه هه‌یه نه‌ک خاله سووره‌کانی سه‌ر هیلی ئاسویی راست، چونکه چاوت به شیوه‌یه‌کی سروشتی به‌دوای هیلی کیشراودا ده‌روات.

۵- یاسای داخستن (قانون الاغلاق)

• بنه‌مای داخستنی ده‌لّیت که کاتّیک سه‌یری رِیک‌خستنیکی
نّالۆزی توخمه بینراوه‌کان ده‌که‌ین، مه‌یلی نّه‌وه‌مان هه‌یه
به‌دوای یه‌ک نه‌خشی ناسراودا بگه‌رئین. کاتّیک وئنه‌یه‌ک
ده‌بینیت که به‌شه‌کانی نه‌ماوه، می‌شکت شوینی به‌تاله‌کان
پر ده‌کاته‌وه و وئنه‌یه‌کی ته‌واو دروست ده‌کات بو نّه‌وه‌ی
بتوانیت نه‌خشی ناو وئنه‌که بناسیته‌وه.

کاتیک سہیری وینہی سہرہوہ دہکھیت،
پیدہچیت زبیرایہک ببینیت ہەرچہندہ وینہکہ
تہنہا کۆمہلک شۆہی رہشہ، چونکہ میشتکت
زانباریہ ونبووہگان پردہکاتہوہ بو
دروستکردنی نہخشیکی ناسراو بہ پشتبہستن
بہ ئەزموونہکەت

به سهير كردنى نهُو شيوانه كه
شيوهيان تهواو نيه به لام
ميشكى تاك مهيلي نهُوهى
ههيه كه تهواويان بكات بو
نهُوهى تيبان بگات

سووده پهروه دهییه کانی تیوری گشتالت:

۱- فیِرکردنی مندالان بو خویندنهوه و نووسین: باشتره لهکاتی فیِرکردنی مندالان شیوازی گشتگیر بهکاربهینن نهک میتودی بهشهکی، واته به پرسته دهست پییکهن، پاشان وشه، پاشان پیت، رهنگه پرسته و وشهکان گرنگیان ههبیّت بو مندال نهک پیتی نهبستراکت که سههتا سهرنجی مندالهکه راناکیشن.

سووده پهروه دهییهکانی تیوری گشتالت:

۲- سود وهرگرتن له تیوری کوی که پیش بهشهکه دیت: نهم شیوازه بهکار دیت بو پروونکردنهوهی بیروکهیهک دهر باره ی بابهتییکی دیاریکراو، پیویسته روانگهی گشتی بابهتهکه پروون بکهیتهوه، پاشان بچیته سهر خستنهرووی بهشهکانی بابهتهکه.

سووده پهروه دهییه‌کانی تیوری گشتالت:

۳- بهرهمه‌ینانی هونهری، چ له‌رووی ده‌برین یان قه‌درزانی هونهرییه‌وه: ئی‌مه هه‌ست به شیوه‌ی گشتیی وینه ده‌که‌ین نه‌ک به‌شه‌کانی، و ئه‌مه‌ش پی‌ی ده‌وتریت کوی پیش به‌ش، واته هونهرمه‌ند به گشتی وینه‌که ده‌کشیت و دواتر ده‌ست ده‌کات به پروونکردنه‌وه ی ورده‌کارپییه‌کانی تری وینه‌که.

سووده پهروه دهییهکانی تیوری گشتالت:

۴- بیر کردنه وه له چارهسهر کردنی کیشهکان: دهتوانین سوود له تیوری گشتگیر له چارهسهر کردنی کیشهکاندا سود ببینین به سهیر کردنی کیشهکه به شیوهیهکی گشتگیر و بهم شیوهیهش گهیشتن بهتو پهیوهندیانهی که دهبنه هوی چارهسهری، نه رهچاو نه کردنی ههموو لایهنهکانی کیشهکه به پیویستی ده بیته هوی خراپتر بوونی و شکسته یانی بو چارهسهر کردنی کیشهکه

ئەو رەخنانەي ئاراستەي قوتابخانەي گشتالت كراوہ:

۱. ئەو تاقىكر دىنەوانەي كە كۆھلەر ئەنجامى داوہ لەسەر ئازەل بووہ نەك مرۆف و ئەمەش جىيەجىيكر دنى ئەم ئەنجامانە بو مرۆف دەخاتە ژىر پرسيارەوہ چونكە جياوازىيەكە پروون و بەرچاوە لە نىوان پىكەتەي دەروونى دەمارەيى مرۆف و ئازەلدا.

۲. گانبيە رەخنەي لە قوتابخانەي گشتالت گرت بەوہي كە بوونىكى واقىعى نبيە جگە لەوہي كە رەفتارى جياواز پيشان دەدات كە لە راستيدا ناتوانرئيت ببينرئيت جگە لە قوناغە بالاكانى گەشەكردن.